

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 70, II. поа.
Конте пост. шад. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло" Львів.
Нач. Редакції приймає
від 10—11 год. передпол.
Рухомі не заносяться.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол. Франк.
Голландія, Бельгія 20 фр. фр.
Італія 7.50 зл. Німеччина 7.50
зл. Швейцарія 3 шв. фр.
Чехословаччина 20 к. р.
Муніх 180 мар. Болгарія 7.50
зл. Австрія 7.50 зл. Данія
адреса 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**

ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІТКА
17 сот.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“

Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Добра воля і примус.

Пятилітня діяльність Ліги Націй.

Цимі днями минає п'ять літ від часу, коли одночасно з ратифікацією версальського договору почала свою офіційну діяльність Ліга Націй — інституція, що поставила собі як найвищий ідеал примусити кожну нову війну. В якій мірі здійснила вона свої завдання?

Коли переглянемо точне справоздання з її праці за згаданий час, побачимо, що ця праця обмежувалась здебільша на другорядних справах. Ліга Націй журиться грецькими втікачами, прогнаними з Малої Азії; організує санітарний кордон здовж північної Європи, щоби здержати зі Сходу заразу тифу; перевіряє ще раз мандати держав у різних частинах Африки, Азії та на Південному Тихому Океані; переводить адміністрацію Чангі та Саари; полагодує справу Мемеля та Гор. Шлеська; йде з фінансовою допомогою Австрії та Мадарщині; ралить над припиненням торгівлі опію на Далекій Сході і т. д. Все це є безумовно корисні справи. Але всі ми нині легкозачимо їх в атмосфері переповненій наслідками великої війни, яка поставила рубом питання про вартість всіх великих ідей: справедливості, правди, свободного розвитку одиниць та народів і т. д. Недурно женецький протокол — останній ідеологічний твір Ліги Націй — починається словами: „Обов'язуючі себе ця держава, маючи на меті міжнародну співпрацю та осягнення міжнародного миру та безпеки...“ Цей перший пункт міжнародного протоколу, під яким держави, як під евангелієм нової політики мали би покласти свій підпис, є покищо таким ідеалом, що 26 статей протоколу лише натякають на організацію машини, що мала би подолувати всі міжнародні суперечки. Сам факт, що щорічно у візії Ліги беруть участь дипломати з 50 держав є, без сумніву, чималим добутком; атмосфера, в якій представляють найбільше неприсяданих справ можуть суворістю вислухати своїх аргументів, бодей підготовляє ґрунт для можливого порозуміння. Але, що в царині інтелектуально-го зближення легко осягнути, в питаннях актуальної політики зачіпає за дуже складний механізм різноманітних, суперечливих, ворожих національних та державних організацій.

Слід пригадати, що Рада Ліги вирішувала до цього часу лише справи предложені їй добровільно. Т. зв. женецький протокол хоче творити перехід до постійного Трибуналу, перед яким усі міжнародні конфлікти розглядались би примусово. Чимало з палких прихильників Ліги почало протестувати проти такого поширення її компетенції, лякаючись, що Ліга не зможе здержати свого авторитету, не маючи змоги боронити своїх рішень чимсь сильнішим як перелою моральної сили. Зовсім недавно рік, коли двох посварених став перед трибуналом, прохачучи їх посудити в киші, коли якийсь

вищий орган справедливості вишувється у непорозуміння двох ворогуючих, вилаючи свій присуд. У першій випадку було би дивно, якби ті, що прохачуть суду, не прийняли присуду, в другій випадку: недовіра, а навіть вороже становище до непроханого судді є зовні зрозуміле.

Майбутність Ліги залежить від питання, чи контролю та примус, які схотять завести прихильники миру над усіма державами, не попадуть у конфлікт з доброю волею. Ясно, що добра воля та примус, як ідеї, виключають себе. Так само виключають себе донині інтереси тих держав, які хотіли би скористуватись авторитетом та впливом Ліги для оборони своїх немирних змагань. Конфлікт у справі Корфу або Єгипту є найкращим доказом, скільки ще сили бракує Лізі, щоби вона могла в критичні моменти накинати державі примусово свою волю або щоби була незалежна від інтересів надто сильних держав.

Буковинські „меншости“.

З анкети черновецької „Тагеспост“.

Черновецька „Тагеспост“ розписала з початком п. р. анкету на тему, чи буковинські меншости можуть „бути вдоволені“ — очевидно з румунського режиму. В анкеті забрали голос представники Німців, Українців і Жидів. Нас цікавить в першу чергу положення буковинських Українців під румунською владою.

Положення буковинських Українців змалював радник вищого кассового суду п. Володимир Ясеницький, єдиний з громадських діячів, що остали на місці й намагаються просто у варварських умовах румунського режиму хоч підняти голос „вопіюючого на пустині“.

Бажаючи прилюдно ствердити факти крайньої варварської агресії некультурних Румунів над українською культурою, освітою, громадянськими і навіть власницькими правами буковинсько-українського населення, себ-то бажаючи не підпасти під острій олівця прокуратора, п. Ясеницький уважав зазначенням на вступі виспівати псалми в честь тієї ж Румунії.

Сама природа розлила свої благодати над Румунією. Клімат, земля, природні скарби і т. д. могли створити з Румунії благословенну країну, могли дати щастя і вдоволення всьому населенню, могли піднести її на рівень великодержави, як би вона була культурною, як би її керівники були хоч дрібку чесними і мали вікорінене чл. зв. своє почуття правості. Румунія має всі умови для внутрішнього дозвілля і розвитку, та не мають його ті, яких охрещено „національними меншостями“, а це в значній мірі перешкоджає румунській державі розвинути в великодержаву.

Був час, коли ми покладали чималі надії на авторитет та справедливість Ліги Націй. Ми сподівались тоді, що Ліга матиме змогу негайно здійснити великі ідеї самовизначення народів. Та вона пішла шляхом „малих діл“, підготовляючи шойно ґрунт до такої діяльності. Ніхто нині не сумнівається в тому, що колиб ми зі свого боку мали у свій час вплив у Лізі Націй, то неодна справа, за яку нині нам доводиться боротись, була би поладнана для нас корисно. Треба признатись з меланхолійною ширістю, що наші законні дипломати це були або люди, які нехтували значінням Ліги Націй або які були так слабо підготовлені до праці в її атмосфері, що вона нехтувала ними.

Можна ставитись до дотеперішньої діяльності Ліги якнайбільше скептично, а проте треба рахуватись з її можливим зростом та впливом. У наскрізь реальних політичних справах, з яких у першу чергу почала Ліга свою працю, пригадується в нинішній зматеріялізованій добі правда, яку один великий письменник висловив про гроші: „Не погорджуйте ними знатно, і не надто звеличуйте їх, а навчіться рахувати“.

Н. Р.

рожаннями. Забуті в Австрії численні народні школи, 4 українські гімназії, учні, семінарії, українські катедри на теологічному і філософському факультеті, свободне користування українською мовою у всіх урядів і судах, повна громадська автономія, право абортів, союзів — все це ставило український народ в становище вдоволеного. Всі ці права та пер відібрано українському народові. Народні школи зруйновано, а учнів навіть заборонено розмовляти між собою по українськи. Гімназії в Сереті, Вишніві, Кіцмані і Чернівцях та учні семінарії скасовано, а тепер заохотили єдину українську приватну школу в Чернівцях. Українські пикади, на черновецькому університеті припинено, скасовано громадську автономію, розв'язано всі освітні товариства, читальні й гімнастичні товариства, а їх майно конфісковано, скасовано право зборів, а все те укореновано заведенням стану облогів.

В церкві частинно заборонено відправу в славянській мові та заборонено навчання релігії в рідній мові. При переведенні земельної реформи тільки в дуже дрібній частині наділено виласненою землею українських селян, залишаючи більшу частину землі для колонізаційних цілей (для селян, спроваджених з Румунії).

Все це є голі факти, страшний правди, які глибоко відчуває український народ. Про інші речі, які щоденно ноуте преса і які етичні люди уважають культурною ганьбою, п. Ясеницький зберігає мовчанку. Він вірить, що й між Румунами є благородно відчуваючі люди, яких соромить поведінка румунської влади. Румунський народ має перед собою гарку будучину, але його теперішні експоненти в Бухаресті і в краю роблять все можливе, щоби відірвати від себе нац. меншости.

Сонце кружить своїм шляхом, а з ним і час. Проходять добро і зло. За якийсь час може людей освітити свідомість, що держави можуть бути великими і могутніми та можуть процвітати тільки тоді, коли їх народи є вдоволені і на тім основі.

Red. czes. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 32.25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad okregowy karny, jako Trybunal prawowy we Lwowie, ze treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 11. (10.394) z dnia 17. I. 1925 pod tytułem: „Przypływ i wypływ“ ustep między słowami: „swoji hegemonii a Odnawianiem umiarnosci“ w tymże artykule ustep po słowach: „ktoś pacjentów do końca artykułu, 2) „Do pytania pro ukraiński Piemont“ ustep po słowach: „oczewidni prawdy do końca artykułu zawiera znamiona ad 1) i 2) zbrodni z § 65 a) u. k. uznał dokonany w dniu 16. stycznia 1924 roku konflikt za usprawiedliwiony i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalność tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1965. f. i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów dnia 17. stycznia 1925. (Znak: 10.394.1)

Red. czes. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 34.25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sad okregowy karny, jako Trybunal prawowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, ze treść artykułu „Dilo“ Nr. 12 (10.395) z dnia 18. I. 1925 r. w artykule pod tytułem: „1) „Widokowy zaslon“ zdanie między słowami: „rosijska emigracja a Takot stanowiszczym w tymże artykule zdanie między słowami: „dzwonobno budynowczwa, 2) „Wielki natłok młodych przemy“ zdanie po słowach: „polaków dzierzawno do końca artykułu zawiera ad 1) i 2) zaslonowa zbrodnia z § 65 a) u. k. uznał dokonany w dniu 17. I. 1924 r. konflikt za usprawiedliwiony i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalność tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. f. i. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów dnia 19. stycznia 1925 r. (Znak: 10.395.1)

здобуваються на захоплення для держави. Але ніколи не можуть проміняти захоплення раби й поведінки, тільки тільки громадянина.

Вінні п. Ясеніцький звертається до Румунів з такою апострофою: „Доведіть до того, щоби вас не зоялися, тільки щоби вас любили. Бо аж тоді Румунія засне у цьому блеску, аж тоді належатиме їй серце її мешканців“.

П. рани. Ясеніцький, бажаючи похвалитися на румунський песім, збрився в шкуру „хитрого малодоса“ і виспівав оду в честь Румунії та завдав собі трудно поговорити на тему, щоби було, як би... І вийшло з того таке, що п. Яс. фактично не багато сказав правди, а за те понизив національну гідність українського народу. Не робимо йому з того ніякого закиду, бо він походить зі старої школи буквинських політиків, що вічно лексикали про „Treue“, „Emporblähen“ і „Emporwachsen des Staates“, хоч це й було заснем непотібно.

Годиться ще додати, що Буковина фактично відрізана від шлого світа. Румунська цензура конфіскує десь українські газети та книжки навіть чисто наукового змісту. Нещодавно „Видавничу Спілка“ в Чернівцях спровадила була з Львова кілька скринь книжок та їх сконфіскувала „сигурица“ (румунська охранка). Інтервенція в міністерстві в Бухаресті не дала ніяких наслідків. В осені мин. року д-р Лев Когут видав був календар, який селяне скоро розкупили. Тепер жандарми роблять труси по селах, конфіскують календар і при тім роблять всякі пакости. Одним словом під румунською владою варвари на варварстві ідуть і варварством поганяють.

Положення поодиноких частин українського народу в границях різних держав є різне, але ніде не є світле. Однак найважче живеться Буковині під румунською владою. Виною цьому не тільки румунське варварство, але й пасивність та незарядність буковинських Українців. Вони вічно топчуться в межах Буковини замість єднатися зі всіми „меншостями“, що живуть під румунською владою. В першу чергу буковинським Українцям найвища пора єднатися в один фронт з бесарабськими Українцями, а опісля наважити бити порозуміння з Москвою, Німцями, Жидами, Болгарами (в Добруджі) та народами Септороду, а навіть Молда-

Ще одно розчарування.

З'їзд трьох балтійських держав і Польщі у Гельсінгфорсі.

Польща збиралася в дорогу до Гельсінгфорсу що найменше в такій самій величезній надії, з якою рік тому стрічала „балтійську конференцію“ у Варшаві, а для всіх тому — у Ризі. Минулої суботи з міною тріумфатора відієв граф Сешинський до фініландської столиці, а в демі пізніша з тріумфом вивозила літальні — таке саме грандіозне фієско, яким завершилися обі згадані слобди Польщі запрогати „малі“ балтійські держави у свою великодержавницьку колесницю. Що й казати: кошту нинішній „демократичний“ керівнич польської закордонної політики, маючи в останній хвилині лати з приготувань до візду особливо з боку Латвії і Фінляндії, навіть і здавав собі справу з безвідповідності свого паломництва до Гельсінгфорсу, а захоплени промови перед і по конференції виголошував виключно вірний традиції аристократичних дипломатів, то всі польська т.зв. публична опінія сподівалася від гельсінгфорської конференції бодай почину нової доби у відносинах на Сході Європи, і вислід конференції прийняла з нескритим плаксивим розчаруванням.

Немає двох думок, що найважливішою справою, яка цікавить усі балтійські держави та ще більше від них — Польщу — це справа відношення до Радянського Союзу, координованої оборони державних кордонів перед „диверсійними“ атаками й спільного обороняння комуністичної пропаганди, становища на випадок війни одної з держав зі Союзом РСР, і, взагалі, цілий комплекс проблем, що випливають зі сусідства Польщі й балтійських держав з СРСР. Оборонно-наступний союз усіх суверенних держав, що повстали на руїнах кол. російської імперії, звернений гостро проти СРСР, це мрія Польщі, що виховалася на світогляді Поанкаре і — надто розбігавшись — завжди ще жене по напрямку і

ванами. Тільки тим способом можна було б протиставитися румунській олігархії. І козаче та гіршіше є йти цим шляхом, ніж впевнювати про державну „вірність“, в яку ніхто не повірить, бо вона є неприродна.

ліній його східно-європейської політики.

Тимчасом — як на глум! — обі дотеперішні „балтійські“ конференції, у яких Польща брала метушливу участь, мовчачи поминали Союз Радянських Республік — наче би він взагалі не існував або не анушував ніяких актуальних проблем, застатих уваги конференції. Поза полагодження господарських і комунікаційних справ — безрезультат наради згаданих конференцій не сягає. Останній, минулотижневий з'їзд у Гельсінгфорсі був попереджений голосною рекламою: там, мовляв, споткуватимуть християни балтійського протибольшевицького союзу і Офіційний комунікат про хід і вислід гельсінгфорських нарад був — не відомо — а хіба водоподобним зимній воли на газеті голови, що вже в деталях вигодовали інтервенційний похід Європи.

Чотири міністри закордонних справ, зібрані у столиці Фінляндії, не переступили ні на йоту програми, визначеної — господарями. Це програма полягала на прийнятті спільної платформи у відношенні до голосного женевиського протоколу Ліги Націй про арбітраж і конференцію роззброєння. І дійсно: Польща, Фінляндія, Латвія й Естонія прийняли й підписали конвенцію в справі арбітражу, приготувану „фаховцями“ у Варшаві, в грудні мин. року. Іншими словами: названі чотири держави виступають одноплітно на терені Ліги Націй у безвідкладній і наскрізь нереальній справі пропонованого

міжнародного арбітражу, у справі конференції роззброєння — яка не відомо, де й коли та чи взагалі відбудеться! — міністри закордонних справ названих 4-ох держав мають підтримувати „постійний і успішний контакт“. Полагодження низки двурядних справ комунікаційних та паспортних і анкіла конвенціональними чинностями відносно найближчої конференції у Ревалі — ось і все.

З балтійського протибольшевицького союзу не вийшло — бодай поки що — нічого. Фінляндія воліє тисну кооперацію зі Швецією а Естонія й Латвія — не вважаючи на свої останні клопоти а комуністичні, які без сумніву на діляють без порозуміння з Москвою — подіють спіратись на власних силх,

та не ангажуючись по стороні — ворога третього найближчого балтійського сусіда, Литви. Польща дальше буде задовольнятися мілітарним союзом з Румунією і змагатися до такого союзу з Туреччиною — згідно з давньою порадою Поанкаре. Мін. Скішинський запевняє про своє повне здоволення вислідом конференції в Гельсінгфорсі.

Польща дістала не перший і не останній доказ на повну ілюзорність своєї політики.

Основи конституції У.С.Р.Р.

Три декрети.

2-й Декрет про районний з'їзд рад і про районний виконавчий ком. тет.

Район — це теж нова адміністративна одиниця, більша від передпошньої волості, а менша від давнього повіту. Вищою як район одиницею є округа, остяга більша від давнього повіту. Районовий з'їзд рад є в межах своєї компетенції найвищим органом влади на території району. З'їзд цей утворюється з анісланих до нього представників усіх сільських і міських рад району по розрахунку: один деле-

гат на кожних 500 виборців від сільрад і один делегат на кожних 100 виборців від міських рад та 100 виборців фабрик і заводоарміських частин, якщо такі на території району існують. З'їзди рад складає районкомом раз на рік. Районовий з'їзд рад кермує діяльністю всіх підпорядкованих йому органів влади, а також контролює в означених межах діяльність усіх установ та підприємств своєї тери-

СОФІЯ ДНІСТРЯНЬСЬКА.

ПУЧІНІ.

(З нагоди смерті.)

Хто з нас не знає опер Пучіні? Для кого „Bohème“, „Tosca“, „Madame Butterfly“ є порожніми словами? Чи слова викликають у кожного з нас спомини, рефлексії, асоціації. Музика Пучіні обійшла весь культурний світ. І нема ні одної більшої сцени, що не мала би опер Пучіні в своєму репертуарі.

Італія втратила в Пучіні свого найзначнішого речника сучасного стилю драматичної музики. Коли князя його життя замкнулася, бачимо картину блискучої мистецької кар'єри. Знаємо історію опер Вагнера, знаємо, як тяжко вони зобов'язали собі признання. Треба було цілого авторитету Лішта, як світового віртуоза й диригента, щоби виробити їм позицію на німецьких сценах. Шойно тоді початкова нехті і апатія критики та суспільства перемінлилися в одушевлення, яке згодом обняло цілий музичний світ. Порівняймо дальше тяжку боротьбу Берлоза, змагаючись Ріхарда Штрауса, Бузона і Шенберга, щоби знайти дорогу до розуміння їх творів у загалу.

Нічого подібного не бачимо у Пучіні. Він легкою й певною ходою іде по широкому шляху до світової слави.

Чи цей безпримірний успіх був випадковий, чи він є впливом конюкттури сучасних музичних інтересів? Чи причина його лежить у цінностях творчості маестра? — Це питання набуває мішаного.

Виключною доменою творчості Пучіні є театр. Після перших спроб драматичного стилю, а саме в операх: „Le Villi“, „Mignon Lescaut“, у яких переважають ще впливи Вагнера і Верді, поєдналися „Bohème“ (1896), „Tosca“ (1900), „Madame Butterfly“ (1904) — три опери, що є синтезом творчості Пучіні; вони здобули собі після прем'єр на італійських сценах змій інтернаціональну славу. Ці три великі опери Пучіні дають повну картину його музичної індивідуальності, вони є експонентами його таланту і мистецької волі. Тому вони мусять бути виключно точкою оцінки і характеристикою його особи як мистця. Всі інші драматичні твори, що появились пізніше, а саме: триптих „Одноактніок і „Пієчина золотого Заходу“, хоч і в них не бракує інтересних деталей, стоять що до односторонності концепції далеко поза згаданими творами. Можливо, що в ненадрукованій досі партитурі „Turandot“ знайдуться нові цінності, але люди чи вона зможуть кинути нове світло на його творчість. Виставу „Turandot“ підготували уже італійські й німецькі сцени в найближчому часі.

Пучіні є в своєму значінні для італійської музики одним із репрезентатів ново-італійської школи, та багато критиків причислюють його разом з Маскані і Леонкаваллем до т.зв. веристів (realistic), хоч це останнє, як побачимо, не зовсім вірне. Фактом є, що Пучіні в Італії найбільший сценічний талант по Верді. Якщо схематично порівняти цих двох мистців зі собою, то бачимо:

Характер творів Верді — це безпосередня еруптивна сила; він селянський син і з його творів дихає запахом землі; отсю силу знаходить свій класичний вираз у згукі й ритмі його музичної інвенції. Той стихійний імпульс в архітектоніці й динаміці фраз вирізняє Верді від його попередників: Россіні, Белліні і Доніцетті, та й від його наслідників: Маскані, Леонкаваллі і Пучіні. Правда, що Россіні перевищує його гнучкістю мелодійної лінії і музичним еспрі, Белліні і Доніцетті сентиментом і м'якістю почування — а за те Верді тим замітний, що як сучасник великого змагання Італії до зобуття волі, натхнений патріотичним духом, основує свою творчість на чисто-національному ґрунті; та його музика, як Антей, діткнувшись рідної землі, набирає сили, що зобов'язує його творам міжнародне значіння. Ця проломова енергія в творчості не дозволила Верді впадати в снідний сон як-небудь по-

стороннім впливам. Дякі критики кажуть, що Верді в своїх останніх операх опирається на Вагнера, але ті впливи не такі значні, як могло би здаватися, бо саме його останні твори борються ще за свою популярність на сценах Німеччини. Наскільки цей погляд ґрунтується на тому, що Верді, подібно, як Вагнер, користувався т.зв. „провідними мотивами“, на стільки він не вповні правдивий, бо вже давно перед Вагнером французький композитор Гретрі (1741—1813) і н. послуговувався, хоч не так влучно, провідними мотивами в своїх творах. Так іде Верді в своїй музиці через націоналізм до інтернаціоналізму.

Інакше Пучіні. Він у своїй творчості більше космополіт; він радо піддається постороннім впливам, а через те скоріше та легше доведеться йому знайти признання перел форумом загально-європейської критики і зобути собі там тріаку пошани. Національний елемент у Пучіні не виступає на перший план, а творить тільки транспарент його інтернаціональної концепції. Дан Пучіні, що переняв відомі французької й німецької музики, примігави, навіть, але гострі акценти народної мелодії не представляють тої цінності, яку припавував до них Верді. Пучіні користується народними мотивами, але не на те, щоби підкреслити їхню ексклюзивність, він підпорядковує їх своїм інтенціям і надає їм за-

торії навіть тоді, коли вони підпорядковані безпосередньо вищій владі.

Зіад має право обіркувати не тільки сарани району, але й справи загальнодержавного значіння. Зіад вибирає районний виконавчий комітет і районну ревізійну комісію. Він вибирає теж делегатів до окружного з'їзду рад. Районний виконавчий комітет вибирається на один рік. Комітет користується в часі між з'їздами райрад всіми правами юридичної особи та виступає в межах своєї компетенції найвищим органом влади району. Є двоє райвиконкомів: сільсько-міський і сільсько-міський типу. Сільські складаються з 5-ох членів і двох заступників. Сільсько-міські мають 7 членів і двох заступників. На чолі комітету стоїть вибраний ним же голова, заступник голови і секретар. Секретар райвиконкому може бути і нечлен цього останнього. Комітет засідає найменше раз на тиждень.

Виконавчий комітет виконує всі функції адміністративно-організаційні на своїй території самостійно або з доручення вищих органів влади. Він може перед окремим виконкомом протестувати деякі несподівані розпорядки чи постанови, але їхнього виконання не може спинити. Він має керувати працями районної комісії незможних селян, затверджувати відповідальних урядників на посадах, протестувати проти призначень згорі, якщо вони не відповідають потребам і вимогам комітету, але не має права забороняти виконання обов'язків цим призначеним згорі особам. Всі свої постанови мусять райвиконкоми на протязі 24 годин надсилати на затвердження окр. виконкомів. Вони мають право накладати адміністративні кари вешту до 7 дів з правом або без права заміни на гроші. Вони мають право накладати і дисциплінарні кари на підчинених їм урядовців. Нагляд за діяльністю товариств релігійного і іншого характеру належить теж до них. Їм підчинена і районна міліція.

Далі належать до них ще функції з військової та фінансової діяльності в межах слідкування за виконанням загальнодержавних постанов. У діяльності податковій вони вимірюють податки після загальних норм, стягають їх і полагоджують справи податкових знижок чи цілковитого звільнення від податків. До них належить теж статистика.

Подібно як у військовій та фінансовій діяльності мають вони аналогічні права в сільсько-господарській і лісовій діяльності. Крім цього ведуть вони всіми господарськими об'єктами, підприємствами районного значіння (млини, олійні, кулярні, цегельні, майстерні і т. п.) і віддають їх в оренду. Земельні фонди, ріки, стави, націоналізовані будинки і доми належать теж до них. Вони мають право заставляти або продавати будинки, що підлягають денационалізації, а по якій ніхто з власників не погодився. Телеграфи, телефони і пошта району підлягають теж райвиконкомом.

Не менше ніж раз на два місяці комітет скликає районні наради, на яких з'їдає всі. Народи складаються з членів виконкому, голов підляглих йому сільрад і міськрад, голов комітетів незможних селян і з представників округи. Постанови таких нарад набирають сили по затвердженні їх райвиконкомом.

Подібно ділянки праці розділяють поміж себе всі члени виконкому і ведуть свою діяльність при допомозі відповідних підчинених їм канцелярій. Звичайно є такі відділи: адміністративний, воєнний, земельний, місцевого господарства, культурно-соціальний і фінансово-податковий. Кожний з них має ще й підвідділи.

Члени райвиконкому попри всі обов'язки мають право участі на всіх зборах державних і громадських установ району з правом дорадчого голосу. Членів комітету не може арештувати ніяка влада без згоди на це цілого виконкому. У надзвичайних випадках це можливе, але за річного повідомленням про це голови виконкому або його заступника.

В. М.

11. II. 11. II.
НАЙБІЛЬШОМУ МЯСЯРЯДОЮ
КАРНАВАЛУ
БУДЕ ЯК ЩОРІЧНО
МАСКАРАДА
„БОГЕМИ“ І „КООПЕРАТ.
УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР“
ДІЯ 11. ЛЮТОГО В САЛІ „НАР. ДОМУ“.

гально-культурну форму. Доказом цього „M. Butterfly“. Віднавши декоративні і японські костюми, не оспарюється багато японського національного елемента в музиці.

Замість стихійності Верді бачимо у нього тільки деякі типові прикмети й хиби італійської музики: кантлену, що нагадує кольорит Тібіана, рівновагу експресії; що для форми занедає не раз психічну вчалузу поодиноких музичних типів, і вимову прикрас, при чому Пуччіні навіть у драматичних акцентах залишає граціозного жесту в мелодійній лінії, задержує її ритмічний рисунок, а імпульсивні вибухи його темпераменту розвиваються у милозвучні фрази.

Верді став музичним драматиком тільки в стихійній потребі висказати демонстративно всю правду і силу своїх почувань. Форма, симфонічна чи вокальна, за тісна для нього. Ці форми не дають йому можливості розвинути цілої пластики драматичних ситуацій у музиці. І тому він уживав найсильнішої форми, щоб навізати тісний внутрішній контакт з публікою. Верді вигадує яркі драматичні моменти, які не раз поразяють слухача. (На по. сцени з І. акту Отелла і кuartет) сцена над Німем з Аїдо, ансамблі в Маскоро-Валю і т. п.).

Пуччіні, напак, є мистцем театральної ілюзії, театралом а-прі-орі. Він стежить тільки за сценіч-

ми ефектами, які, щоправда, роблять хвилює враження і полонюють змисли, але не западають у душу та скоро переходять. Не можна його назвати веристом у повному значінні слова. Правда, він схилився спершу до того напрямку, але незабаром пішов іншими шляхами. З його пізніших творів най-більше підлягає веризмові „Тоска“. Але тільки лібретто самої опери можна назвати правдиво веристичним, бо музика не висловлює усіх тих страхот, які бачимо на сцені. Чи можна уявити собі більше потрясачою ситуацію: Вазень утікає; його помічника Казаредосоро беруть на музику, а підчас тортури цього останнього Тоска вбиває Скарпію і вбивши, стає біля трупа хрест і свічки? За сценою чути зойки і стони її коханця. Це справді страшний поділ. Та коли музика була настільки правдива і віддала цілу грубу тих страшних переживань психічних на сцені, вона мусіла ділати цілком інших красок, ніж музика Пуччіні. Цього сильного драматичного акорду Пуччіні не знайшов. За ціну естетичної насолоди він не досягнув вірності музичної експресії. Він тільки ілюструє зовнішні події, підмалюючи їх в оркестрі, але не передкає вповні трагізму моменту.

(Кінить буде.)

ОСТАННІ ВІСТІ.

Диверсійні напади.

20. січня на волинській відтинку польсько-української границі напали пачкарів із револьверами на постерунок корпусу граничної охорони. Напад не алався. Жовнір армії двох пачкарів, інші ітекли на радянський бік. Ранені лізали в слідстві, що влада П. Г. У. приготувала нову серію диверсійних нападів під покривом пачкарства.

Визнання СРСР. Японією.

„Юнайтед Прес“ повідомляє з Пекіна, що підписаний договір між Японією й СРСР, передбачає визнання СРСР. від хвилі ратифікації договору. Це стачється до двох тижнів. Справу довгий із парських часів управління пізніше. Всі договори з часів царату анульовано. Обі держави зобов'язуються не вести пропаганди в другій державі.

Японія евакуує Сахалін.

Японія евакуує Сахалін, а СРСР. займе його офіційно протягом 1925. р. Японія одержить концесії на 50 літ для експлуатації вугля і нафти. За те Росія одержить 10—15 проц. продукції нафти, а 5—8 проц. вугля.

Боротьба з анархістами.

Софійська поліція викрила гурток анархістів. Двох із них вівала здатися. Вони відповіли стрілами. Поліція, щоби виколохати анархістів підпала дім. Двох анархістів убито.

Процес Радіча.

Югославянські влади не згодилися на пропозиції московського сел. інтернаціоналу вислати на свідка для процесу Радіча, Домбала і секр. Горова. Сенат ухвалив звільнити 5 членів управи партії Радіча. Досі не зроблено цього, щоби їх знову не арештували на основі судових матеріалів.

Уряд Лютера не змінить устрою Німеччини.

Канцлер Лютер відповідаючи в райхстагу на запит пос. Коха, заявив, що уряд осуджує всяку агітацію проти республіки. Кабінет рішив однодушно не змінювати форму правління в Німеччині. Гордий є однодушністю в справі, яка ділить народ на дві частини.

Дописи.

Винники. (Приклад гідний поведінки). Захлом комітету „Рідної Школи“ у Винниках заложували: Місцева молодь у чотирьох партах 305.67 зод. і місцевий церковний хор 42.80 зод., музика Тов. а „Сокіл“ 20 зод.; з розпродажі альбому призначили 32 зод. Разом заложували на „Рідну Школу“ 400.47 зод. Крім цього заложили на „Рідну Школу“ в паломності 152.61 зод., а початком січня 55 зод. — Ширя возля належить в першій мірі о. дек. Приході з його щирі та гарні слова в церкві про вагу та кр. тачні фінансовий стан „Рідної Школи“, місцевої молоді з її трудів та громадських Винник за зрозуміння ваги „Рідної Школи“ — у Винниках осмислено вже Клузок УПТ-а і є надія, що громадяне приймуть „Рідній Школі“ стало з матеріальною підмогою.

Листи з Варшави.

(Від власного кореспондента.)

До справ церковних.

Варшава, 20 січня 1925.

В органі Української Парламентарної Репрезентації „Наше Життя“ в кінці грудня минулого року та в початку січня цього року були надруковані статті „Вимагасмо відкритості“ (ч. 50) і „Боротьба за українську церкву“ (ч. 1), в яких автори яскраво змалювали сумний стан православної церкви в Польщі за останній час. Оперували вони переважно тим самим фактичним матеріалом, що і Ваш кореспондент у своєму дописі „Знов

війна“ (ч. 284 „Діла“). І натурально поійшли до тих самих висновків. ДІЯ В. К., дуже докладно розповідає в посольській газеті про відомі нашим читачам історії в Володимирі Волинському та про інтриги Росії, між іншим зазначає:

„Пішов єдин по „русской земле“, що з Володимирі євас, повстання Володимирського собору; замішувалися делегати, застр. чинили репресії-збеди до консистії, до Варшави; „сміреннішіє“ бачилися, інше распротестувало по всій „Відміні“. Той єдин розказав найшов візгів у артистері, що не мають спільної мови з нашим народом. Це з глибоким жалем мусимо ствердити. От ж одразу делегати привезли ціл захисців і з консисторії звільнення раслашували. Теле. директори і „Поліція“ та „Заборона“ о. Таблицького священнослуження і чинили вешту. Без суду і слідства, як було з обертальнором. Милостиві архієпископи з палубом країде обходяться...“

Не знаю, чи читали про статтю близькі до митроп. Діонісія особи, але щодо мого допису в „Ділі“, то на його дуже обурилося якесь анонімне калюне перо з варшавсько-православного офіціоза і виступило з малкою обороною московських архієпископів.

Вважаю цей факт цілком природним і зрозумілим: даремне ніхто грошей не платить; коли берець, то й давай що потрібне ханінові. Лишень те хотів я зазначити, що всеж такі треба знати міру, бо й для офіціозів існує коли не етика, то певний такт. Анонім по-відомляє, що митроп. Діонісій вже відкликав розпорядження про звільнення дєків та в справі о. Таблицького і дозволив Службу Богу українською мовою, але це якраз і свідчить про довірливість, а не про безпідставність боротьби за українську церкву. Тільки сліпий або засліплений цього може не бачити. Московські архієреї на цей раз здали свої позиції і соромились сковалися за „благословенну грамоту“ для шановного професора Ів. Огієнка (пізенько так до неї домислилися!). Цьому треба щиро радіти, але разом з тим не слід забувати, що до кінця боротьби ще далеко: маятник на Зигмунтівській вул. ще не раз хитнеться в протилежні боки. Одним з доказів тому може служити хоча б раптова зміна позицій церковного офіціоза в справі захисту старого церковного стилю. Статтей в оборону цього стилю „Духовна Бесіда“ більше не друкуватиме...

До речі про цей орган. Я писав у „Ділі“: „як ми чули, йде перестрій на нові „супотанства“ томи недовго заснованого церковно-українського органу“. З цього приводу згаданий анонім пише: „Що торкається „перестрою“ „Духов. Бесіди“ на якісь нові томи, то це звичайна вигадка п. Сепех-а, якість якої читачі легко оцінять. Треба лише дивуватися, що кореспондент з Варшави відважиться писати про наш часопис не на підставі ознайомлення з ним, а... „як ми чули“...“

Природно, що редакція „Діла“ мало б підстави претендувати на якого співробітника, колиб цей закид виходив з іншого джерела. Але всеж такі вважаю не зайняти зазначити, що мої відомості про незадоволення „хазітніа“ з „Духовної Бесіди“ та про нові анонми до неї цілком відповідають дійсності, як то між іншим свідчить і зміна тактики офіціоза в справі стилю. Та й не могли мої відомості розминатися з правдою, бо я чув їх від особи дуже близької до редакції журналу. З цілком зрозумілих причин я не вважав можливим зазначити це в своїй статті, але якщо п. редактор „Духов. Бесіди“ нічого не має проти, то я назву свого інформатора повним його іменням... Взагалі я міг би на сторінках „Діла“ розповісти ще багато й інших цікавих річей на тему: „Тайни Зигмунтівської вул.“ Я міг би розповісти, звідки і для чого були пушені в польську пресу безпідставні чутки про скоре звільнення митроп. Діонісія-міг би розповісти

